

Jorge Luis Borges

Golem (1958)

Jorge Francisco Isidoro Luis Borges Acevedo (1899–1986) oli argentiinalainen kirjailija. Borgesin tuotanto käsittää novellien, esseiden ja kirjallisuusarvostelujen lisäksi runsaasti runoutta.

Jos (niin kuin väittää kreikkalainen Platon) asian arkkityyppi on sen nimi, ruusu sisältynee *ruusun* kirjaimiin ja koko Niili sanassa *Niili* on.

Ja ääntiöistä, kerakkeista sukeutuu myös muuan Nimi hirmuinen: olemus Jumalan siihen piilee, Kaikkivaltius sen tavu-kirjainmahtiin pukeutuu.

Aatami ja tähdet Paratiisissa sen tunsivat. Nyt synnin koi ja ruoste (näin kabbalistit) sen on syövyttäneet: ei uudet polvet sitä enää muista.

Keksinnöt ja ylpeys ihmisen ovat loputtomat. Päivä koitti, tiedetään, kun Herran kansa Nimen etsintään käy juutalaisen geton vartiossa.

Toisin kuin niiden, joista varjo häilyvin vain säilyy historian hämärissä, vehreä on muisto Juuda Löwin, rabbina ken toimi Praham kaupungissa.

Halaten tietää, minkä Luoja yksin voi, uutterasti kirjaimia permutoi, järjestystä muutti, vaihtoi aina vain ja vihdoin lausui Nimen, joka Avain

on, ja Portti, Kaiku, Isäntä, ja Palatsi - nukelle, jonka oli tehnyt, kömpelösti - sille opettaakseen Ajan, Avaruuden, Kirjaimet ja Olemisen salaisuuden.

Turpeita luomiaan tuo klooni silloin raotti: värit, muodot, hahmot nähden ymmälleen jäi, kai mekastuksen tähden, ja lähti etenemään kompastellen.

Niin pikkuhiljaa (aivan kuten mekin) meluisaan verkkoon tarttui, jonka solmut ovat Ennen, Jälkeen, Sillävälän, Nyt, Oikea, Vasen, Sinä, Minä, Nekin.

(Pappimme, joka otuksemme matkansaantoi, nimeksi sille antoi Golem: tuon kaiken oppineessa kirjassaan on tarkoin selittänyt Gershom Scholem.)

Rabbi luomallensa näytti kaikkeuden (*Minun jalka, sinun; tuossa näet toogan*) vuoskaudet uurastaen kummajaisen jo saikin lakaisemaan synagoogan.

Kuka tietää: ehkä jokin kirjoitus- tai äännösvirhe oli pujahtanut Nimeen – turhaan intoilee mies ihme-loitsuineen: puhumaan ei opi ihmis-oppilas.

Katseensa – ei niinkään ihmisen kuin rakin, tai ei rakinkaan, pikemmin esineen – askelia rabbin kuuluu seuranneen visusti sieltä hämärästä häkin.

Hiuikkasen kummallista kyllä: Golem kun ilmaantui, isännän kissa otti hatkat. (Hmm – kissaa mainitse ei Scholem, mutta velhonkatseeni sen erotti.)

Jumalaa päin klooni kädet kohotti, näin omaa Jumalaansa apinoiden; otsaansa rypistellen hohotti, tyhjiin Mekkaan-kumarruksiin painoi sen.

Rabbi Golemiaan katsoi silmin hellin, säikkynein. *Voi että* (sanoi itsekseen) *siitinkin moisen masentavan sällin, unohdin passiivisuuden viisauden?*

Minunko juuri sarjaan loputtomaan lisäämään piti mennä uusi suure, vipu? Ketjuun turhaan, ikuisuuden punomaan vielä yksi syy ja vaikutus ja kipu?

Hetkellä hädän, kun ei valo paista, katseensa epäluomaan tahtoi palailla. Mitähän Luoja itse mahtoi tuumailta, kun katsoi rabbiansa, prahalaista?

Suomentanut Leevi Lehto

